

[פרק אחד עשר מהמשך באתי לגני ה'שית]

בס"ד, פורים, ה'שית.

יא) **ולבאר** בעומק יותר מה שישראל נק' בשם צבאות הוי', דשם צבאות הוא שם קדוש, דהוא מהז' שמות שאינם נמחקים¹, ושם זה נתגלה ע"י הנביאים*, דבתורה לא נזכר שם צבאות, ונזכר רק צבאות הוי'² וקאי על ישראל, וצ"ל מהו זה המעלה, כלומר בשביל איזה מעלה ומדריגה נק' ישראל בשם צבאות הוי'. והתואר הזה ניתן לישראל ביציאתם ממצרים דוקא. אך הענין הוא דהנה איתא במד"ר (שמות פ"ג³) שמי אתה מבקש לידע לפי מעשיי אני נקרא, וכשאני נלחם עם הרשעים אני נקרא צבאות, א"כ מובן דשם צבאות הוא שם דמלחמה, וכן אי' בשערי אורה לרי"ג⁴, דשם צבאות הוא בנו"ה ומשם נמשכות כל המלחמות שבעולם. וצ"ל מהו השייכות דמלחמה לנצח והוד שיהי' משם נמשכים כל המלחמות שבעולם. והנה ענין הנצחון שייך בגדול דוקא, דמי שהוא שפל בערך, הנה אם יאמר אדם כנגדו לא ינצח (אלא יכול לענות עזות), ודוקא מי שהוא גדול הרי יש בו מדת הנצחון, דכאשר יאמר אדם דבר נגדו או יעשה דבר שאינו כרצונו, הנה ינצח כנגדו להוציא כאור צדקו. והוא ע"ד שארז"ל (יומא כג, א) כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו ת"ח, ופרש"י נוקם נקמתו ונוטר איבה בלבו כנחש (וע' הדיוק נחש דוקא מבואר שם*). והקשה בגמרא והא כתיב⁵ לא תקום ולא תטור, ומ"מ הרי יש היתר לת"ח להיות נוקם ונוטר. אמנם הנקימה והנטירה שמותרת לת"ח (ועוד יותר שמחוייב בה) אינו ח"ו הנקימה והנטירה האמורה בתורה, וכאמרם ז"ל שם ההוא בממון הוא דכתיב, והיינו דהנקימה ונטירה

ע"י הנביאים: ברכות לא, ב. ונתבאר בתו"א ותו"ח ר"פ בא.
מבואר שם: עיי"ש בחדא"ג מהרש"א. — ולהעיר מערכין טו, ב: אתה מה הנאה יש לך.

---

(1) שבועות לה, א. רמב"ם הלי' יסוה"ת פ"ו ה"ב.
(2) בא יב, מא.
(3) פיסקא ו.
(4) = לר' יוסף גיקטלייא (שער ג"ד).
(5) קדושים יט, יח.

המחוייבת לת"ח אינה בשביל ממון, או הבאה ע"י ממון ומ"מ ה"ז נקימה ונטירה, אלא שיש תנאי בדבר, שיהי' ת"ח דוקא, ות"ח הוא שמקבל מן החכמה* והוא טפל אליה, והיינו דכל עשייותיו ועניניו הוא בשביל החכמה, שזהו בכללות ענין הנצחון, והנצחון הוא בגדול דוקא, וכל מי שגדול יותר, מדת הנצחון הוא ביותר אצלו, ולכן המלך שגדול מכל העם, דזהו מעלת המלך שהוא בחיר העם וגדול מהם וכמ"ש גבי שאול* (שמואל א' ט' ב') ואין איש מבני ישראל טוב ממנו משכמו ומעלה גבוה מכל העם, ולכן הנה בו שייך ענין הנצחון יותר לגלות רצונו וחפצו ולהוציא נצחונו, דזהו ג"כ סיבת ענין המלחמה להוציא הנצחון. דהנה במלחמה הרי יש ב' ענינים הא' לשלול שלל ולבוז בז, והב' ענין המלחמה הוא להוציא נצחונו שיהי' כרצונו וחפצו שזהו עיקר המלחמה, וענינה להוציא נצחונו, דמלחמה לשלול שלל ולבוז בז הוא מלחמה של כח וגבורה בלבד, ומלחמה בכללות כלומר ההשכלה שבמלחמה הוא להוציא הנצחון שיהי' כחפצו ורצונו. אמנם ג"ז ענין הנצחון הוא דוקא כשיש מנגד המונע ומעכב ואז שייך נצחון, דבלא מנגד אינו שייך ענין הנצחון כלל ומנהיג מלכותו כחפצו, אמנם כאשר חפץ באיזה דבר וישנו מנגד לזה, אז עומד בנצחון כנגדו ומוציא נצחונו, ובשביל ניצוח המנגד הרי מבזבז כל סגולות האוצרות דהון יקר הנאסף והנקבץ במשך כמה שנים מדור אחר דור ואשר מעולם לא השתמש מזה לשום דבר, וכמוס וחתום מעין כל רואה, הנה בעת ניצוח המלחמה הוא מבזבז כל האוצרות⁶, והוא לפי* דמדת הנצחון הוא למעלה מרצון ועונג. והנה כל העונג הנעלה והנפלא שיש בסגולות מלכותו ואוצרות יקרו הנה אינו תופס מקום כלל לגבי הנצחון, והוא לפי שמדת הנצחון הוא למעלה מעונג, ועוד יותר שגם חייו משליך המלך מנגדו, ומצד גודל הנצחון

מן החכמה: תו"א פ' יתרו סד"ה משה ידבר [סח, ג].

ולכן המלך .. גבי שאול: להעיר מיומא (שם) שמרו"ל כל ת"ח שאינו נוקם כו' בא אחרי מרו"ל מפני מה נענש שאול מפני שמחל על כבודו.

והוא לפי: ראה בכ"ז באריכות סד"ה צדקת פרזונו תרפ"ט (קונטרס דרושי חתונה [סה"מ קונטרסים ח"א לו, ב ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' 123 ואילך]). מאמרי פסח תש"ט (קונטרס סה [סה"מ תש"ט ע' 111 ואילך]).

---

(6) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תתקפט ואילך. תורת חיים בשלח שכב, א ואילך (רכא, ד ואילך). אוה"ת שם ע' תערב ואילך. סה"מ תרכ"ו ע' רפו ואילך. תרכ"ט ע' סד ואילך.

עומד בעצמו בקשרי המלחמה, והוא לפי שהנצחון נטוע ומושרש בעצם הנפש למעלה יותר מכחות הגלויים שבנפש, והיינו שהוא למעלה מהאור והחיות שבא בגילוי, ולזאת הוא מפקיר את חייו, ומכ"ש שהוא מבזבז אוצרותיו ותענוגי מלכים, דהסדר בזה הוא, דבעת מלחמה פותחים את האוצרות ונותנים אותם ע"י שרי הפקידים שהם פקידי החיל, והכוונה בזה הם אנשי החיל שהם דוקא עושים את הנצחון. והדוגמא מזה יובן למעלה דישנו ג"כ בחינת אוצר, והוא מה דכמוס וחתום, וכמ"ש 'יפתח הוי' לך את אוצרו הטוב, וכהבקשה⁸ ואוצרך הטוב לנו תפתח, ומאוצר מתנת חנם חננו כו"ו שהם אוצרות החתומים, ובעת המלחמה פותחים את האוצרות שמוסרים אותם ע"י פקידים, שהם פקידי החיל. אמנם הכוונה הוא בשביל החיל, לפי שהן הנה המביאים את הנצחון. וזהו דישראל נק' צבאות הוי' לפי שהם אנשי החיל אשר הם עושים רצונו של מקום לנגד את המנגד ולהם פותחים אוצר העליון בשביל ניצוח המלחמה לנגד את המנגד.

---

(7) תבוא כח, יב.

(8) פיוט "שערי שמים פתח" שאומרים בסוף נעילה ובהושע"ר.

(9) "יהי רצון קודם תהלים בחול" (תהלים אהל יוסף יצחק בתחלתו).

ב"ה. נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א

לשלוח לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל

לקראת יו"ד שבט, ה'תשכ"א

והתוועדות פעילה ולנצל במילואם האוצרות טובים שמדורות —

שמבזבזים לנו*.

בברכת הצלחה

מנחם שניאורסאהן

(* עיין המשך באתי לגני (דיום ההסתלקות-הילולא) פרק י"א.